STM Valtionavustus sote-järjestötoiminnan ja HYTE-työn kehittämiseen

Eloisan etenemissuunnitelma palvelulautakunnalle

Hakuvuosi 2026 | Toimintavuosi 2027

Palvelulautakunta 23.9.2026
Vammais- ja vanhusneuvosto 7.10.2026
Mari Teittinen

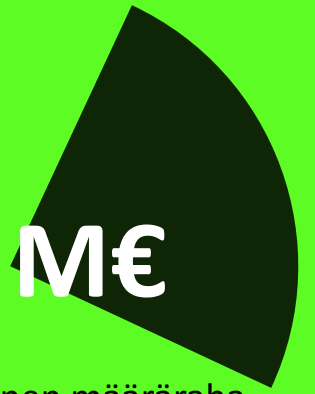

25 M€

valtakunnallinen määräraha
vuodelle 2027

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Mistä valtionavustuksessa on kyse?

Hyvinvointialue kokoaa järjestöjen kanssa yhden alueellisen kumppanuushankkeen.

Tarkoitus

Kehittää alueellista sote-järjestötoimintaa sekä järjestöjen tekemää terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyötä.

Rahoitus

Valtakunnallinen määräraha 25 milj. euroa. Avustus myönnetään täysimääräisenä, eikä omarahoitusta vaadita.

Hakija

Hakijana toimii hyvinvointialue tai Helsingin kaupunki. 1 hakemus /hva

Avustuksella ei rahoiteta hyvinvointialueen lakisääteistä HYTE-työtä tai lakisääteisiä palveluja. Rahoitus on lisärahoitusta järjestölähtöiseen kehittämiseen. Avustukselle ei ole luvassa jatkorahoitusta.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Millainen hanke menestyy arvioinnissa?

Hakemuksen vahvuus syntyy tarpeen, toiminnan ja todennettavien tulosten eheästä ketjusta.

1 → 2 → 3 → 4 → 5

Todennettu tarve

Alueen muutostarpeet ja erityispiirteet

Selkeät tavoitteet

Konkreettiset ja todennettavat

Tavoittaminen

Kohderyhmät ja suunnitelma niiden tavoittamiseksi

Toiminta ja työnjako

Toimenpiteet, kumppanuus ja vastuut

Tulokset

Seuranta, vaikutusketju ja vaikuttavuus

Arvioinnin ydin: toimenpiteiden tulee täydentää palvelukokonaisuutta oikea-aikaisilla ja ennaltaehkäisevillä järjestölähtöisillä toimintamuodoilla.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Eloisan hyvinvointitiedosta nostetut painopisteet

Painopisteet perustuvat Etelä-Savon hyvinvointitiedosta tunnistettuihin ilmiöihin.

Yksinäisyys ja syrjäytyminen

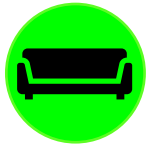

Vähäinen liikkuminen ja heikko fyysinen toimintakyky

Lihavuuden yleisyys väestössä

Mielen hyvinvoinnin ongelmat

Päihteiden käyttö ja riippuvuudet

Painopisteet muodostavat ideahaun kehikon. Lopullinen hankekokonaisuus rakennetaan arvioiduista järjestöehdotuksista.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Eloisan etenemismalli

Avoin ideahaku yhdistää alueen tarpeet, järjestöjen osaamisen ja STM:n arviointiperusteet.

1

Osallistuminen

Liittyminen Howspaceen ja materiaaleihin tutustuminen

2

Yhteiskehittäminen

Ideoiden jakaminen, sparraus ja kumppaneiden löytäminen

3

Hankeidean jättäminen

Webropol-lomake 5.10.2026 mennessä

4

Arviointi ja esittely

Raati arvioi; valitut esittelevät 9.10.2026

5

Yhteinen hakemus

Eloisa kokoaa kokonaisuuden ja valmistelee STM-haun

23.9. ideahaku — **5.10. määräaika** — **9.10. esittely** — **26.10. STM-haku**

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Hankeideoiden valinta ja kokonaisuuden rakentaminen

Arviointi tehdään läpinäkyvästi yhteisillä kriteereillä.

Tarvelähtöisyys

Yhteys Etelä-Savon tunnistettuun hyvinvointihaasteeseen

Vaikutusketju

Tarve, tavoite, toimenpiteet, tulokset ja seuranta muodostavat loogisen kokonaisuuden

Kohderyhmän tavoittaminen

Konkreettinen suunnitelma, matala osallistumiskynnys ja saavutettavuus

Kumppanuus ja työnjako

Usean sote-järjestön tarkoituksenmukainen yhteistyö ja selkeät vastuut

Toteutettavuus

Realistinen aikataulu, resurssit, kustannukset ja raportointivalmius, uskottava jatkosuunnitelma

Täydentävyys

Ei korvaa lakisääteisiä palveluja; vahvistaa ennaltaehkäisevää tukea

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Rahoituksen käyttö ja keskeiset reunaehdot

Budjetin tulee osoittaa, miten voimavarat muuttuvat kohtaavaksi työksi ja todennettaviksi tuloksiksi.

Rahoitettavaa

- Järjestöjen kohtaava työ
- Uusi toiminta, kokeilu tai perustellusti levitettävä toimintamalli
- Henkilöstö- ja toimintakulut
- Kohtuullinen hankehallinnointi

Ei rahoitettavaa

- Lakisääteinen HYTE-työ
- Hyvinvointialueen lakisääteiset palvelut
- Kuntien vastuulla oleva toiminta
- Pelastustoimen toiminta

Budjetointi

- Kaikki hankkeen kustannukset mukaan
- Kustannuslajit eritellään
- Hallinnointikulujen perusteet osoitetaan
- Pääpaino järjestöjen toteuttamassa toiminnassa

Rahoitus kohdennetaan pääosin järjestöjen kohtaavaan, mitattavaan toimintaan. Koordinaatio ym. kulut kohtuullistettava.

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Aikataulu

Tiukka valmisteluaikataulu edellyttää rinnakkaista arviointia, kumppanineuvottelua ja hakemuksen kirjoittamista.

23.9.	**Eloisan ideahaku avautuu**	Järjestöviestintä ja Howspace
5.10.	**Hankeideoiden määräaika**	Arviointiaineisto lukitaan
9.10.	**Ideoiden esittelytilaisuus**	Kumppanuuksien ja kokonaisuuden tarkennus
10.–23.10.	**Yhteinen valmistelu**	Tavoitteet, toimenpiteet, työnjako, mittarit ja budjetti
26.10. klo 23.59.59	**STM-haku päättyy**	Hakemus toimitetaan hakupalveluun
Tammi–helmikuu 2027	**Tavoiteltu päätösajankohta**	Käynnistys päätöksen jälkeen

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA

Tilanne 7.10

- Yhteisalusta HowSpacessa oli yli 100 osallistujaa ideoimassa ja rakentamassa kumppanuuksia
- Varsinaisia ideoita saapui 28 (1 tyhjä)
  - Yksittäisten järjestöjen ideoita sekä valtakunnallisten järjestöjen alueellisia käyttöönottoja sekä usean järjestön valmiiksi kokoamia laajoja kumppanuusehdotuksia
  - paikallisia yhden kunnan pilotteja ja koko Etelä-Savon kattavia suunniteltuja malleja
- Eloisan monialainen hyte-raati (7hlö) arvioi hakemukset ja yhteinen esittelytilaisuus ja varsinaisen idean lukkoon lyönti 9.10.
- Hankesuunnitelman kirjoitus ja hankkeen jättäminen STM arviointiin 26.10.2026

Yksinäisyys ja syrjäytyminen muodostavat läpileikkaavan ilmiön
Selvästi suurin osa ehdotuksista liittyy suoraan tai välillisesti yksinäisyyden, osattomuuden tai yhteisöjen ulkopuolelle jäämisen ehkäisemiseen. Ilmiö tunnistetaan eri ikä- ja kohderyhmissä: ikääntyneissä, nuorissa ja nuorissa aikuisissa, työelämän ulkopuolella olevissa, vähävaraisissa, pitkäaikaissairaissa, omaisissa ja läheisissä sekä kehitysvammaisissa ja muissa erityistä tukea tarvitsevissa henkilöissä.

Kohtaava työ on useimpien ratkaisujen ytimessä
Yleisimpiä ehdotettuja toimintamuotoja ovat matalan kynnyksen kohtaamispaikat, juttupöydät ja kahvilat, jalkautuva tai liikkuva työ, vertaistuki, ryhmätoiminta, vapaaehtoistoiminta sekä keskustelu- ja psykososiaalinen tuki. Ehdotukset vastaavat hyvin haun painotukseen, jonka mukaan pääosa rahoituksesta on tarkoitus kohdistaa kohtaavaan työhön.

Järjestöihin ja yhteisöihin ohjautuminen on yhteinen kehittämistarve
Useissa ideoissa tavoitellaan toimintamallia, jossa ihminen ei saa vain tietoa tai yhteystietoa, vaan hänet kohdataan ja tuetaan konkreettisesti sopivan yhteisön, vertaistoiminnan, järjestöavun, harrastuksen tai tarvittaessa palvelun piiriin. Aineistossa tästä käytetään muun muassa ilmaisuja lämmin ohjaaminen, rinnalla kulkeminen, palvelu- tai tukipolku sekä järjestöapuun ohjaaminen.

Ennaltaehkäisevä työ yhdistyy kohderyhmäkohtaiseen erityisosaamiseen
Yhteisten kohtaamisratkaisujen rinnalla aineistossa on selvästi rajattuja ehdotuksia esimerkiksi lasten, nuorten ja perheiden varhaiseen tukeen, nuorten mielen hyvinvointiin, päihde- ja rahapelihaittojen ehkäisyyn, liikkumiseen ja toimintakykyyn, ravitsemukseen, osteoporoosiin ja kaatumisten ehkäisyyn, muistisairaiden ja läheisten liikuntaan, syöpään sairastuneiden psykososiaaliseen tukeen sekä keliakiaa sairastavien ikääntyneiden tukeen.

3. Järjestöjen ehdottamat pääasialliset ratkaisutyypit

Ratkaisutyyppi	Aineistossa esiintyviä muotoja
Matalan kynnyksen kohtaaminen	Kohtaamispaikat, juttupöydät, kahvilat, olohuoneet, ryhmät ja muu avoin yhteisöllinen toiminta.
Jalkautuva ja liikkuva toiminta	Tuen vieminen oppilaitoksiin, kyliin, haja-asutusalueille, arjen ympäristöihin sekä eri kuntiin.
Vertaistuki ja vapaaehtoistoiminta	Vertaisryhmät, kokemustoiminta, ystävätoiminta, pop up -vapaaehtoisuus ja osallistujan polku aktiiviseksi toimijaksi.
Varhainen ammatillinen tuki	Ajanvaraukseton keskusteluapu, psykososiaalinen tuki, yksilöohjaus ja varhainen tunnistaminen järjestölähtöisesti.
Ohjaus- ja yhteistyömallit	Järjestöjen keskinäinen työnjako, Eloisan ja järjestöjen ohjauskäytännöt, hoito- ja palvelupolut sekä yhteinen viestintä.
Osaaminen ja toimintamallien käyttöönotto	Ammattilaisten ja vapaaehtoisten koulutus, toimivien mallien alueellinen levittäminen sekä materiaalien ja työkalujen tuottaminen.
Arjen hyvinvointi ja toimintakyky	Liikunta, ravitsemus, luonto, harrastaminen, omahoito ja toimintakykyä ylläpitävä yhteisöllinen tekeminen.